

FOGLALAT: Magyarország és Erdély (kinevezés; budapesti napló; időjárás; Pál oratoriummagyarul; vizgyógyintézet; lánczid; utcaöntözés; nemzeti játékszín; 'sa't.; budapesti hangszegyesület; somogy-, hont, győr- és sopronymegyei közgyűlési határozatok; biharmegyei tisztújítás kezdete Barsból rendreigazítás; szepes-iglói magyar olvasótársaság; a' magyarság ügye Kezsmárk vidékin; kesztölci tűz; változások a' cs. kir. hadseregnél; 'sa't.) Anglia (a' ministerség megváltoztatását igéri a' gabona-törvénynek; költségvetési előadás az alsóházban; 'sa't.) Olaszország. Külföldi elegyhir. Dunavizálás. —

Magyarország és Erdély.

Ő cs. 's ap. kir. fels. Verner Józsefet a' titkos házi, udv. és statuskancelária német szövetségügyekbeni előadóját 's cs. kir. val. tan. a' magyar kir. szent István-rend lovagkeresztjével díjmentesen megajándékozni kegy. méltóztatott.

Budapesti napló. Mult hétfőn a' hoszszas szárazság után végre megeredt az eső, 's azóta naponkint több ízben 's néha huzamosb időig esett, mi a' gabonauzsorások reményit jóval alább szállítá; szénára nézve azonban kissé elkésett már e' jótékony eső. — A' lánczidi belsőoszlop zárgátja a' pesti oldalon gyorsan halad elkészülés felé, 's most már a' legkétkedőbbek is hinni kezdik, hogy 5—6 év mulva csakugyan nem fog többé néhány ittas hajóslegény kegyétől függni a' két város lakosinak élete; most azonban vannak sokan azt hívők v. terjesztgetők, hogy a' Duna medrébe állítandó oszlopok veszélyes vízáradásokat fognak okozni. Más helyeken szaktudományilag volt már ez állítás alaptalansága megmutatva, 's így talán annak egyszerű érintése is képes lesz a' rettegőket megnyugtanni, miszerint az oszlopok nem fogják a' Dunna medrét ott keskenyebbé tenni, minő az például a' gellérthegyi szorulatnál, ezenkül pedig az oszlopok a' nagy tömegben jövő jégtáblákat megtörvén, tova takaradásukat még könnyíteni fogják, 's egyszersmind azt eszközölni, hogy az eldarabolt jég nem fog többé oly könnyen megszorulhatni Gellért hegye alatt 's a' szigetoroknál, mint eddig, következésképp vízáradástól e' tekintetben épen nem tarthatni; azonban az is gyanítható, hogy az illy alaptalan ál-hirterjesztgetés a' dunahidi részvények becsének csökkentésére is czélozhat. — Pest egyik dicséretesb intézkedése az utczák öntöztetése; azonban meg kell vallani, miszerint az öntözést oly czélszerűtlenül eszközölik, hogy az okozott alkalmatlanság majd egészen lerontja a' dolog jó oldalát. Nemesak az utca közepét öntözik ugyanis, hanem még inkább a' járdákat, miken port ritkán láthatni, ez igen kellemetlen, mert a' hölgyek hoszszu ruháit gyakran egyetlen séta egészen elrontja a' sáros vagy vizes járdán. Igen kívánatos tehát, hogy csak az utca öntöztesék 's a' járda szárazon maradjon. — Dolezsalek, a' pesti vakok intézetének igazgatója, érdekes munkát bocsát a' közre a' vakok neveltetéséről 's intézeteik czélszerű elrendezéséről. Kár, hogy a' szerző e' hasznos munkát csupán német nyelven adá ki, miután nyilvánítja, hogy annak legfőbb célja hazánkban hasonló intézetek föllállításának eszközzése. Állítják ugyan némelyek, hogy a' jó mindenkor jó marad, bármily nyelven mondassék is el, 's ezt általánosan tekintve nem is tagadhatni; de annyit mégis bizonyos, hogy midőn nemzetünkre hazánkban hatni akarunk, akkor a' nemzet nyelvén szólaljunk föl, mert szívéhez csak az találja meg az utat. — Ivanovics orvostr hideg vizgyógyintézete a' városerdőn kívül Pesten számos látogatónak örvend, kik megzuhanyoztatván magokat, ujult erővel ballagnak a' fővárosba vissza; magokat rendszeren gyógyított betegek azonban nem jelentkeztek még oly nagy számmal, mennyit az intézet főállhatása méltán kívánhatna meg. Az intézet belső elrendezése ugyan egyszerű, de a' czélnak megfelelő, 's valóban kár, hogy oly kevesen szánják magokat e' gyógymód erejének megkísértésére, mit a' kies vidék, 's közel városerdő igen kellemesítne. Hegyek nem léte azon fő ok, melly sok beteget ez intézettől eljleszt; mi azonban fonák hiedelem, mert a' gyógyulást csupán a' hegyek hatásától bizonyosan senki nem fogja következtetni, a' víz és egyéb körülmények pedig itt is tán oly kedvezők, mint bármely hegyvidéken. A' budai hegyeken mindent elkövettek ugyan hasonló gyógyintézet alapítására; de eddig ohajtott siker nélkül, mert nem találhattak oly bő forrást, melly a' czélnak tökéletesen megfeleltetett volna. — Károlyi István gr. „Uj Pest“ nevű telepítvénye a' váci soromon tul évről évre gyarapszik, 's leginkább zsidók költöznek oda; a' gyarmatosak telket ingyen kapnak, 's 10 évig minden adófizetéstől mentek, melly kedvezmény következtében rövid idő alatt csinos kis város fog ott létesülni, idővel talán Pesttel egyesülendő. — Vajda Péter a' „Világ“ szerkesztéséről majus elején lemondta, utódja e' lapon még eddig nincs megnevezve. — A' magyar hírlapi tengeren darab idő óta már szélesed uralkodik; a' pesti német Napilap és budai politikai német ujság ellenben heves vitát küzdenek, 's vetélkedve iparkodnak egymást gyanúsítani, 's ki feleseléseket olvassa, meg fog arról győződni, hogy vitáztatok hangja tán az illedelmen is meglehetősen tulcsapong, 's meszsze hagyja maga után a' magyar lapokban megjelent vitázatok kifejezésit; így például egyik szerkesztő a' másiktól még az emberi czímet is megtagadja, mit még a' legvirágzóbb Szemlekorban sem lehet olvasni. A' német lapok illy szép haladásának méltán örvendhetni. — A' művészet 's magyar irodalom baráti Pesten társalgási kört szándékoznak alapítani, évenkint fizetendő 10 pöfor. részvényekkel; czélja e' körnek művelt társalgás, kölesönös eszmecsere és ismérékedés. — F. hó 30ikán (pünköst vasárnapján), uralkodó fejedelmünk ő fels. névnapján nemzeti színházunkban, a' színterem ünnepélyes kivilágíttatása mellett, a' budapesti hangszegyesület hozzájárultával Mendelssohn-Bartholdy „Pál“ oratoriuma fog előadni, a' pesti vakok intézetének építésben levő új háza költségei némi födözésre és pedig magyar nyelven Jakab István fordítása szerint, mi szinte emelendi érdekét. A' zenészek száma az ezredi hangszkarok személyzetével legalább 500ra menend, 's így ez előadásból igen kedves műeleményt várhatni. Azonban, ha ez nem lenne is, már azon gondolat egyedül is, hogy szerencsétlen vakokat segítnek, bizonyosan hő részvételre buzdítja Budapest lakosait ez ügyben, mellynek szentsége minden további ajánlást fölöslegit. — Tigris vendégfogadóban beszélő-erőművet lát-

hatni 's hallhatni; az erőmű tökéletesen divaturacshoz hasonlít, 's még abban is egyenlő ezzel, hogy csak cseveg, de gondolkozni nem tud; azon egyben mindazáltal mégis különbözik tőle, hogy csupán illedelmes szókat mond, senkit nem rágalmaz 's egyetlen hölgy arczátsem piritja meg. Az erőmű minden esetre megtekintést érdemel. — Nemzeti színpadunkon f. hó 7ikén „Aggyszínész és lyánya“ vigj. 5 felv., Bayard és Théaulon után ford. Fánecy, adaték; Megyeri (agg színész) e' darab minden ismétlésekor ujingert tud szerepének adni, 's ez egyik legfőbb érdeme, ő mindig új és mindig eredeti; Sikán „Al-Endre“ eredeti dráma 4 felv., Szigligetitől; 9ikén „Politikus eszmadia“, bohózat 3 felv. Balogtul, ha a' bohózatot színpadról nem száműzhetni, legalább a' benne előforduló durvaságokat és sértegetéseket kellene megnyirbálni, mert az elménczés minden kézzelfogható bántalmat száműz, és nyílt gorombasággá fajulva senkit nem fog megnevetetni; 10ikén Egressy Gábor jutalmára bérszünettel először „Egy pohár víz“, vigj. 5 felv., Scribe után francziából ford. N. I. a' tudós társ. költségin; az eső egész nap hullott, 's e' miatt számos néző elmaradni kényszerült; 11ikén „Fekete aszszony“, bohózat 3 felv.; 12ikén bérfolyamban másodsor „Egy pohár víz“, a' darab nagy hatásának híre oly hamar elterjedt a' két városban; hogy az eső daczára is oly nagy számu közönség gyűlt össze, minőt drámában csak igen ritkán láthatni; a' hatás és részvét jelenetről jelenetre folyvást növekvék, mi nem csekélység, ha meggondoljuk, hogy az egész 5 hoszszu felvonásos darabot csak 2 férfi 's 3 némben és csak 2 egyszerű szobában játsza el. Ha a' termékeny Scribe csak ezen egy színművet írta volna életében, mégis számíthatna reá, hogy nem hamar fog feledtetni; az előadás tökéletesen kielégítő volt 's méltán díszére válik színészetünknek: Egressy Gábor (Bolingbroke) legkisebb árnyéklatig oly híven fogá föl 's tükrözé vissza szerepét, hogy a' legszigorubb műbíró is tökéletesen kielégítheték; Laborfalvi Róza (Marlborough hgnő), Hubenayné (Abigail), László (Masham), és Bartháné (Anna királyné) ismert tehetségeiket teljes fényben tüntették ki, 's mindnyájan többszöri kihívásban részesültek; 13ikén „Veszedelmes szomszédtság“, vigj. 1 felv., Kotzebue után ford. Telepy és „Fiatall férj“, vigj. 1 felv., Mazéres után ford. Jakab Istv. Szombatra de Bezzi olasz dalművész zenészeti estélyét hirdeté. N. I.

A' pestbudai hangszegyesületnek f. e. majus 9én m. Festic Leo gr. ur elnöksége alatti közgyűlésében elhatározottat: 1) hogy az egyesületi nyugpénzintézet alapszabályinak rövid kivonatja minélelőbb a' hírlapokban nyilváníttassék; 2) a' nevezett nyugpénzintézet első alapítóinak aláírása csak f. e. dec. 1jén zárássék be; 3) a' nevezett intézet alapítására az aláírási iv már említett gyűlésben nyíttassék meg. Minek következtiben egyesületi elnök ur saját kezével kezdé meg az aláírást, melly szép példát azonnal a' jelen voltak közül több követett; 4) a' hangszegyesület évenkinti zeneakademiára aláírás nyíttassék-meg három esztendőre. 5) A' hangszegyesületi igazgató választmány tagjaivá (az elnök, alelnök, titkok, pénztári előjáró, Klausz E. L. hivatalában ujjolag megerősített pénztárnok, 's hangszkarigazgatón kívül) szótöbbséggel köv. 13 ur választott meg: Beke Kálm., Bräuer Józ., Eckstein Fridrik, Futsik János, Hora N., Korb Pál, Koszgleba János, Külkey Hen., Mátray Józ., Ritter Sánd. Tessényi Zsig. Treichlinger N.

Győrött tavaszutó 11én: Tegnap végződött megyei közgyűlésünk emlékezetesb tárgyai köv.: 1) A' nm. H. tanács azt, hogy a' megye becsületbeli tisztviselőket nevezett ki, hatáskörén-kivülinek bélyegezvé, 's hasonló kinevezéseket eltöltvén, ez iránt a' jegyzőkönyvbe ellenmondó-ovás léteztet, 2) az egész tisztviselő kar azon okbul, mert a' választáskor kitűzött 3 év elmulta után többé szolgálni nem köteleztethetik, hivataláról leköszönt, — nehogy azonban ebből az egész megyére káros hatásu zavar eredjen, a' Rk. bizodalnok kijelentése mellett, a' tisztikart további hivatalviselésre felszólították; mit ez jövő közgyűlésig szives is volt elvállalni; nehogy pedig akkora' megye legnagyobb rendtelenségbe zavarodjék, felírás határozottat, mellyben ezen fontos körülmény is fölemlítettvén, az hogy a' főispán kineveztetése által a' tisztválasztásokról szóló törvények megtartása eszközöltessék, ujabban kéretik. — 3) A' nm. H. tanács az adó beszédetése iránt utasítást adván, 's a' fizetést makaesul elmulasztók ellen katonai hatalomkart használtatni rendelvén, a' Rk. fájdalmasan emliték, hogy az adó rendes beszédetése egyedül az adózók szegénysége miatt mulik; ezen elszegényülés oka pedig egyenesen a' kereskedésnek harminczadok általi gátlásában fekszik; miért is a' nm. H. tanács megkéretni határozottat, hogy a' kereskedésnek valahára bilincsei alóli felszabadíttatását hathatos közbenjárásával eszközölni méltóztatassék. 4) Mivel a' vegyes házasságok iránt tett felírásra válasz nem érkezett, a' késkedés pedig ezen kérdés elintézése körül nagy veszéllyel járna, ujjab felírás határozottat, mellyben ő cs. k. Fels. alázattal megkéretik, hogy tekintve a' kedélyek feszült állapotját, ezen sérelmeknek törvényszerű orvosoltatása végett minélelőbb Pestre országgyűlést hirdetni méltóztatassék. 5) A' kettős beneficium iránti indítvány nem talált pártoló többségre. 6) Szathmár megye 12 ismertes pontjai köztetszéssel az országgyűlési tárgyak közé jelöltettek. 7) Pest-megye magány-alkalommal érkezendő leveleinek tovább küldetése mindenkor az alispáni hivatal által eszközöltetni rendeltetett. S.) A' gyorsírók pártoltatására aláírási-ívek adattak minden járásbeli szolgabírónak. Végre 9) a' győr-

mosonyi Duna szabályoztatása végett küldöttség nevezetelt, mely Mosony-megyével egyetértőleg munkálанд. —

Soprony vgye tavaszutó 3án tartott közgyűlésén a hg-főispánnak több rendbeli kinevezést tárgyzó snémelly törv. hatóságok közérdeki levelei olvastak fel. Háromszoros éljen követé a 2od alispánságra helyettesített eddigi közszereteti főjegyző Rohonczy Ignác nevét, valamint a főjegyzővé Simon János, 1ső aljegyzővé Tar János, 2od-aljegyzővé Róth Sándor, sopronyi felső-járásbeli szolgabíróvá Kutrovich Antal 's ugyanoda eskütté Szabó János uu. kinevezését kísérő örömkiallások is nyilvánosan tanúsíták a KK és RR megelégtülését ujdun nyert tisztviselőikkel. Ezt nyilvánítá Fiáth tb. is, de a sopronyi felsőjárásbeli megüriült szolgabíróság betöltésében rövidséget látott, mert a hivatal csak e pillanatban ürült meg — ugymond — 's ime már is betöltve látjuk. Semmi kifogása ugyan a személy ellen nincs, sőt teljesen megnyugszik azon, mivel szükséges miveltséggel 's mint a' mult tisztválasztás óta becsül. albiró, érdemi fokozattal is bir a' rendes szolgabíróságra, de a' kinevezési mód. elvében mégis kíván jövőre óvást tétetni, hogy a' hivatalok betöltéséről a' concurrentia ne zárássék el 's mivel hivatalviselő főlebb emeltetéséről a' megye színe előtt hvtalosan kihirdetett kinevezetése által ürül meg a' hely canonic, ilyen filius ante patrem ne jöhessen világra. Erre Rohonczy másodalispán ur szerény szavakkal köszönve a' RR irántai figyelmét, jövőre nagylelkű szíveségökbe ajánlkozva lelkesen kötötte le munkás életét hivatalának szentelni. Áttérve azonban Fiáth tb. indítványára, leginkább két okból szavazott az ellen, mert 1) habár négy folyamodó volna is valamely hivatalra 's a' megye közülök egyet ajánlana is, vagy mindnyájokat a' főispánnak, ennek korlátozatlan joga marad még is egy 5diket, kinek folyamodása közgyűlés előtt nem is volt, helyettesíteni; 2) mert ha közdolgaink lassu menetelét tekintjük, lehetetlen a' Londonban létező hg.-főispánnak e' rendfentartásra és gyors igazságszolgáltatásra célzó törvényszerű gondoskodását közzvetlenül nem fogadni. Erre Viczay Héder gróf kérelemkép vélte fölterjesztendőnek a' főispánhoz, hogy idő engedtessek az üres hivatalokra folyamodhatni. Fiáth indítványát pártolák még Gaal tb. közérdeki és Bachich ügyész ur gyakorlati szokás tekintetéből. Ellenben Tóth B. albiró ur ezen óvástát által a' RRt magokkal látta ellenmondásban, mert épen a' mult tavaszleői közgyűlésből főjegyzővé — mely hivatal-betöltéshez a' tisztújítószék szava sem fér — Simon János aljegyző urat a' RR ajánlották. Elnök alispán tehát az óvást el-mellőzöttnek jelenté ki a' felkiáltási többség szerint, miután a' helyettesített albiró különben is már volt a' megye által is ajánlva ugyancsak szolgabírói hivatalra. Következtek a' hiteltételek és Simon János főjegyzőnek virágos nyelvű és szívreható szónoklatú székfoglaló beszéde. Olvastattak a' hg.-főispán többi levelei közül udv. tanácsos Noszlopy Ignác sopronyi váltót.széki elnök, Nagy János ülnök és Chernel Lajos igtató uu. e' megye t.birói sorába felvétele és Simon Sámuel urnak becsületbeli aljegyzővé lett kinevezetése; a' szokott esküt mindjárt le is tették. Említést érdemel még Niczky S. tb. indítványa, az 1830ban 10 év utáni 's törvény által is biztosított elbocsátás mellett állított katonák visszaerzesztetésük sürgetése iránt, mert majd a' nyár elteltével alkalomok sem leend élelmük keresésére. Ez egyhangulag elfogadtatott. Gömör, Heves, Zólyom, Sáros, Zabolcs vegyes-házasságot érdeklő levelek felolvastattak, de a' tárgy iránt már a' szükséges határozat megtéve levén, tudomásul szolgáltak. Fehérmegye gyorsírás-pártolásra felszólítása kerülven szőnyegre, a' szolgabírónak hagyatott meg az e' célra teendő adakozások gyűjtése. Az országgyűlési utasítás kidolgozására Pestmegye állandó választmányt javasolván ez csak félévvel országgyűlés előtt határozatott kiküldetni, ugy is minden ide tartozó tárgynak előforduló alkalommal följegyzése a' jegyzői hivatalnak meglevén hagyva. Végre a' rendes hat. t.birónak két törvényszékre elégtelensége miatt azok szaporítását tárgyzó indítvány a' házi pénztár költségei kimeléséből elmellőztetett E. S. A.

Somogybul majus 5kén. Husvétutáni törvénykezésink 's azok első hetében rendszerint tartatni szokott törvényszéki ülésink mult apr. 26kán kezdődtek. Am-azok folynak jelenleg is, ezeket azonban f. h. 1sőjén beállott rendszerinti énegyedes nagygyűlésünk megszakasztá; ezért is, de különösen az okbul, mivel a' mesztegnyőiek ismét ügyének vég megvizsgálata 's elítélteése több időt kívánt, néhány rab póre elítéletlen maradt; hiszszük azonban, hogy a' megye Rdei e' gyűlés folytatában még intézkedni fognak, hogy énegyedes gyűlésünk bizonyos napokra lett határozásával járó haszon, sem a' rabok, sem az általuk károsítottak, de leginkább a' rabtartással is terhelt szegény adózó sorsa súlyosításával ez alkalommal se csorbuljon. A' mesztegnyőiek ügye tehát elítéletett. Az abba bonyolult 79 egyed közül egy meghalálózván, a' volt biró 6, más két előjáró 5, tizenkettő 3, hat pedig egy évi, 1. két hónapi, tizenegy egy hónapi fogságra 's amazok félévkeninti testbüntetésre is ítéltettek; a' többi olly módon rendeltetett szabadon bocsátatni, hogy vétsége fokozatához képest mindenik testi büntetéssel is illettessék; végre egy nemes félévi fogságra ítéltetett, mindnyájának azonban eddigi fogsága szinte büntetésbe tudatik. Gyűlésünk érdekes tárgyai ezek: a' szokott elnöki köszöntés után felföldötztetvén, hogy megyénkben több helyen mesterséges eczet készítették 's egy helyen különösen olly szerekből, melyeket a' kiszolgáltatásukra felszólított gyógyszerész ártalmasságuk miatt ki nem adott, első alispánunk jelentette, hogy mihelyt ez eset tudára jutott, a' megyebeli főorvost azonnal véleményadásra felszólította, ki is ugy nyilatkozott, hogy azon szerek azon arányban nem ártalmasak, azért is további intézkedést szükségesnek nem látott; ez alkalommal mindazáltal végzésé lön, hogy minden, ki mesterséges eczetet akar kereskedési czikkül készíteni, köz felügyelhetés tekintetéből szándékát, használandó szereit 's készítmódját a' törvényhatóságnak följelenteni köteles; az eddig készített eczet pedig mindenütt azonnal megvizsgáltatni rendeltetett. Szópöröket illető azon intézkedése a' törvénynek, hogy urodalmakban ezen bírósokást egy ezen esetre különösen kijellett törvénytudó gyakorolhatja, 's hogy az illynemű pörökbeni eljárás ingyen történjék, mint nehézség, mely a' törvényben kitűzött célt inkább hátráltatja mint elősegíti, hozatván szóba: a' megyei közönség az első esetre vonatkozólag a' törvény rendelkezését kielégítőnek, 's a' történhető bajok eligazítását nem is ezen helyre tartozónak találta; az indítvány másod része iránt azonban jövő országgyűlésre czélyszerű utasítás kidolgozását illető választmányának feladta. Szőnyegre kerültek még mint érdekes tárgyak: épülőben levő megyei kórházunk ügye, melyre főm. hprimásunk egy ezer ezüst ft. ajánlani sziveskedett, mit a' megye méltó köszönettel fogadott,

Rabjaink munkáltatására állított posttőgyáron sikert ohajtólag örvendünk, hogy ezen vállalatot egy alakítandó részvényes társaság bérbe venni kívánja, eziránt már kölesönös értekezés történt is; több mellékes tárgy; pénztárunk állapota; 's itt a' megyei közönség azon kellemetlen körülményt, hogy az 1832¹⁶ országgyűlési költségek fejében még most is kétszáz néhány ezüst ft. fizetetlen, illő figyelemre méltatva az adósoknak azonnali póre fogatását határozta. — Lótenyésztes ügye, 's ezzel járó szerfeletti kiadási a' házi pénztárnak; a' megye Rdei e' tárgyat szinte komoly figyelemre méltatva, azzal foglalkozó választmányukat ismételve oda utasították, hogy az eredvényről, mely egyedül feltételezi csak a' vállalatot, jövő gyűlésre kimerítő tudósítását mulhatlanul előterjeszse. 'S mit mindezeknél általános fontossága tekintetéből legelőll kell vala említnünk, vitatkozás alá került ez alkalommal, ismételve kiküldve volt választmányunk jelentése következtetésében az adózó népnek a' megyei közmunkákat illető tartozása; örömtelvé tudatjuk a' nagy közönséggel, hogy megyénk Rdei az igazságot 's a' választmány jelentésében azon alapult elveket, 's minden ezen tárgyat illető felvilágosítást bűz pártolásra méltatván a' választmány jelentését kitűnő nagy többséggel elfogadták, 's így az adózónak e' részbeni számnélküli tartozását jövőre megszüntetvén, határozatba ment, hogy az adózó évenként a' közmunkákhoz telkenként 12 szekeres vagy 24 gyalog, a' házas 4, a' házatlan zsellér pedig 2, szinte gyalog-napi szolgálattal járuljon; mi azt hiszszük, hogy adózó népünkre boldogítólag ható ezen határozat eredvényében dús leszen, mert anyagi hasznain felül, a' megyei közmunkák elrendezése 's ezekre fordítandó erő használata körül rendet is fog előidézni; ennek folytában indítványoztatott az is, hogy ez érdembeli gyökeres orvoslás csak az ingyeni köz munkák megszüntetésével lenne eszközölhető, erre pedig szükséges volna, hogy a' vasutakat és esatornákat illető újabb törvényi rendeletek, a' közönséges utakra is kiterjesztetvén, ezeket aztán magányos vállalkozók készítsék; ez indítványt is figyelemre méltatván a' megye, illető választmányát megbizta, hogy jövő országgyűlésre adandó utasítások sorában ezt illetőleg is terjesztendő elő véleményét. Az ujoncz-állításra megbízott küldöttség beadván jelentését, ebből feltűnt, hogy e' megye 774 főnyi illetőségéből még 16 van hátra, 's így beállított eddig 758, ezek közt van 436. helyettesített, ezek bére 's a' tehetősb községekből besorozottaknak adott ajándék 's uti költség öszvesége ezüstben 66,193 ft. 12 kr., ehez még a' községeknek állításkor tett utazási 's egyéb elkerülhetlen költségit hozzávetőleg számítva, nem mondunk sokat, ha állítjuk, hogy megyebeli adózóinknak ez állítás 75ezer ezüst ftba került, adózóink sorsát 's pénztelen állapotunkat tekintve ugy hiszszük, a' jövő törvényhozásnak feladata leszen hazánk hadállítási rendszerét ugy alakítani, hogy az adózó népünket időszakonként illy szerfölött ne terhelje. Több megütel érkeztek hozzánk közlőleg a' vegyes házasság dolgában felirások 's intézkedések iránti tudósítások; azonban ezen tárgy ez alkalommal vitatásra nem jött. A' kaposvári diák iskolák értékerül 1830¹⁶ évre készült 's megvizsgált számadás beadván, ki-tűnt, hogy ezen megyei iskolák értéke jelenleg 136,622 ft. 58 kr. váltó tőkéből áll, ezen tőke a' megyebeliéktől került öszse szabad ajánlásképen, ebből fizet-tetik a' tanítói személyzet, kivéven az első grammatikai tanítót, kit Kaposvár fizet 's egyéb szükséges költség. Ezen értékre ügyel a' megye, egy keblebeli gondviselő és számadó által, 's mint a' tőke mutatja, ugy látszik, annak hatos kamatajai az illyféle kir. tanodákban rendszeresített fizetéseket pótolhatnák; azonban sajnálkodva kell megvallanunk, hogy ezen számadások tanúsítása szerint 7983 ft. 52 kr. van mostelmullasztott kamatokból kin tartozásban. 's ez oka, hogy a' tanítók-nak illő fizetéseiket nem adhatni meg. A' megye meglette, mit tenni hatalmában volt; az adósok póre fogatását rendelte. Mi ismérjük értékgondviselő 's ügyész uraknak ezen intézet körülü buzgóságát, 's azt méltányolnunk kötelesség; azonban nem titkolhatjuk aggodalmas érzésünket, midőn tapasztaljuk, hogy illy nem fizetési hanyagság miatt a' jelen század egyik legszebb kívánata t. i. a' nevelésügy tetteleg szenved. E' gyűlés folytatában egyik szolgabírónk előtte történt váltói óvás-rul tett jelentést, mely ezen nemből nálunk első. Gyűlésünk első napjaiban több-tul hallott a' feletti aggodalmat, miként törvényszékünk félbenszakadta miatt több rab póre elítéletlen maradt, első alispánunk azon gondoskodása, miszerint gyű-léselőtti órakban törvényszéki üléseket tartott, megszüntette, 's így a' megyének az iránti rendelkezését megelőzvé, eszközölte, hogy minden büntető pör, mely ahoz elkészítve volt, elítéletett, maradt még is 29. rab itélet nélkül. —

Várad-olasziban maj. 9én délután himzett nemzeti színű lobogók és lóháton ült uri vezérek alatt, törökzene előztével érkeztek meg a' különkülön járasokból megyei nemesink, 's egyedül Beöthy és Bernáth nevek hallatsának, a' nemes-séget ugy látszik csupán a' Bernáth párt látja el minden szükségessé 's valóban igen sok költség, mit ezen párt áldozik; este Beöthy szállása előtt csoportult a' nép leginkább, szüntelen éljent harsogtatván; de legkisebb kihágás sem történt; kivéven hogy egy ember az érmelléki járas zászlóját védők által megüttetett; azonban csupa tévedésből; mert az ezen csapatot vezető Dobozy István ur parancsot küldött egy ember által a' zászlótartóhoz az iránt, hogy a' zászlót a' főisp. helyettes háza előtt hódoló tisztelet-jelül hajtsa meg, 's a' parancsvivő ezt maga akarván végre is hajtani, mivel a' zászlót megragadta, a' többi erőszakot gondolván, ütessel felelt. 10kén reggel 9 órakor kiadatott a' kijelölés: t. i. Beliczay, Beöthy, Hodossy és Csanády uu. neveik, 's bár a' többség szembetűnőleg mutatkozott Beöthy mellett, még is szavazás rendeltetett, mely szerint Beöthy 3950. csakugyan első alispánnak megválasztatott, szinte esti 7ed fél órára lett vége a' szavazásnak. A' confereenciában midőn szóba jött a' candidatio 's Beöthy ur is vala említve, a' főisp. helytartó ur azt felelé, hogy ő neki nem tett jelentést, mire Bernáth Lajos azt adta elő, hogy ha mult tisztválasztáskor az ő egyedüli előter-jesztésére a' volt főispán-helyettes ur a' volt első alispánt candidálta, mennél inkább kell most Beöthyt, kit, mint látható, az egész megye közakarattal kíván kijelölni, mire Beöthy ugy nyilatkozott, hogy ha akarta volna, eddig is tehe-tett volna szert egy kis hivatalocskára, 's most is, ha egykét hízlgő ember monda-ná, hogy így meg így kívánják azó hivataloskodását 's ezen indulva kérdé candi-dátatását, őt bátran a' lazaretumba lehetne záratni, 's ez érdemes doctor ur cu-rája alá adni (mert jelen volt az illető doctor) de most, midőn látja, hogy köz a' kívánat, ő feláldozza 3 éveit a' közhivatalra, mert az nincs törvényben schol, hogy jeleneni kelljen bárkinek is magát a' főispánnak előlt, ha hivatalba lépni akar; egyébiránt 3 stadiuma van ugymond a' hivatalnak, egyik a' kezdet 's ez most van, holnap lesz a' paroxismus, és végre a' reconvalescentia, midőn az alispán Bemutatja a' hivatalba jötteket 's a' t. Megválasztás után Beöthy megköszönő beszéde rövid volt, 's csak azt mondá, hogy ő tehát alispánná lett; de most korán sincs még helye az örömmek, mert mához 3 év elteltével fog meglátszani, ha megér-demlette é ezen bizodalmat; ollyan, ugymond, az ő állása most, mint a' házas embereké, a' mint öszszekelnek, ellakják a' nagy lakodalmat, 's ki tudja, minő éle-tet élnek egymással; egyébiránt kinyilatkozatáta, hogy mátol 3 évre leteendi hivatalát, 's nem lesz hatalom, mely erre őt kényszerithesse. Ezután batárba

ült a' főispán-lásig, éljenezés illedelem muta György, Thur József ur érdem datióba sorozt didatorur és Bernáth József nek tüzetett k posta indultak

Hont, és tárgyai val levele; mirene kívánván a' fő A. tbnak N. J. tözetbeni szól urnak nézetébe facit monachu megtagadni al viseletet szere-ját keskeny n számos megye-sági eset iránt hozott végzés szerint a' felat-tik, mely a' tározandja el az 1647: 14. reversalisok az illettó tiszt-sági fiók-egy-binak nevezé-ságon leendő szabása; c) se. Közgyűlé

(Változá di várparancs-nokká b. Lab főszállásmest főigazgatóvá, Előléptettek a' parancsnoka tenstein Edu broodi 7. sz. Órnagyostól b. Neustädte zsef, a' Jenő estei Ferdiná az ezredb; géd Dalmátz 7d. vadász- Péter, Wind ezr. hez; Hla nyokból ő r Antal, Hart és Spiegelbe ben; Steining gyal. ezr. hez hg 5. sz. kö ezredéből W Schaurath K nök-testnél a' császárvá Ballyane Ja főparancsnoln estei Fe m a z t a t a Calzada Ká ben 's imez 10. sz. 1ső szár-vadász-ben. — Órn-redében. — tyus-osztály bovszky 14 redben, is nyájan tisz-tány pótlóla-tásra 's vi-nok, 's ma és Piller Is Lucca-hgse

K é z vall. prote-szen elszig olvasnók, metajkuak bak a' mag szellemnek matikai ta-keit magy- vér prof. f nap 4kén vezően mu-készeknek het e' má-tal e' vidé

ült a főispán-helyettes 's az elsőalispán, a néplömeg kísérte őket a szál-lásig, éljenezés, dob 's trombita-harsogás közt, különben itt mindenütt csend, és illedelem mutatkozik. 2dik alispánságra kijelöltettek Csanády Ferencz, Sánta György, Thurzó és Szártory Károly uu. erre az első alispán előadván Bernáth József ur érdemeit, mellyek megjutalmazására most az idő, kérte őt a candi-datióba soroztatni. Több mellettei szónoklat után végre Sánta ur lemond a can-didatorul és kéri a főisp. helyettest, hogy a közohajtásnak helyt adva iktatná Bernáth Józsefet a jelöltek közzé. Ekkor a Rendek kívánatának hódolva jelölt-nek tüzetett ki Bernáth Józ. ur is 's a nép szavazásra oszlott 's 11 órakor a posta indultakor is még folyton folyt a szavazás.

Hont, Tavaszu tó 12. Évnyegyedes közgyűlésünk nevezeteseb határozati és tárgyai valának: 1) Zalamegyének a hgrprimás kettős beneficiumát illető kör-levele; mire nézve megyénk Rdei is a törvény világos értelméhez ragaszkodni kívánván a fölrást partolák; mi is végzeskep kijelentetett. Vitatás közben K. A. tbnak N. J. ügyvéd beszédébe tett azon közbenszólása, mellyel őt magyar öl-tözetbeni szólásra inté: hosszab vita és zajgásra nyujta okot, ámbár K. A. tb. urnak nézetében ki sem nyilatkozott, mert nálunk sem hiszik már: hogy „vestis facit monachum.“ 'S furesa dolog is lenne akármely n emberül a szólást megtagadni akarni azért: ha annak körülményei épen nem engednének párduczos viseletet szerezni, vagy azért: mert valakinek nem tetszik derekát vagy czomb-ját keskeny nadrágba prézesletni. 2) A' vegyes házasság tárgyában érkezett számos megye körlevele felolvastatása után, közöltettek néhány vegyes ház-asági eset iránt beadott panaszok. Ezek folytában idejét látván a Rdek e' részben hozott végzésük foganatosításának, illedelmes tanácskozás után elhatározták: mi-szerint a' feladott esetekre nézve vegyes választmány vizsgálódképek kikulde-tik, melly a' közgyűlés elibe terjesztendi tudósítását, mellynek is foglalatja ha-tározandja el a' tisztú keresetet — mint az ez alkalommal azonnal kinevezett 's az 1647: 14. t. cz. nyomán eljárandó törvényszék által elítéltetendőt. Végre a' reversalisok érvénytelensége 's a' vegyes házasságoknálú áldás szükségtelen léte az illető tisztviselők által a' néppel is tudatni rendeltetett. — Casinói es gazda-sági fiók-egyesületünk is megtarták szokott évnegyedes közgyűléseket. Az utób-binak nevezeteseb határozatai voltak: a) egy honti gyapju-vásárnak évenkénti lpolý-ságon leendő tartatása; b) a' lóhertermesztő adózók számára némi jutalmak szabása; c) pár tagnak a' pesti anya-egyesület közelgő nagygyűlésére küldeté-se. Közgyűlésünk folyamatárul más alkalommal. P. L.

(Változások a' cs. kir. hadseregénél.) Neumann Miksa vezérőrnagy és broodi várparancsnok legnanoi várparancsnokká lön, 's helyébe broodi várparancsnokká b. Lakos Ján. vez. őrnagy és osztálynok. — Skribaneck József ezredes a' főszállásmest. karnál 's a' katon. földírói intézet aligazgatója ugyanez intézetnél főigazgatóvá, 's helyébe aligazgatóvá Aulich Józ. főszállásmesterkari alezredes. — Elöléptettek alezredesekből ez red e s e k k é: Kuhn Ján. a' lov. rendőrségi ezred parancsnoka, hivatalában; Hentzy Henrik, a' mérnöktestnél, ugyanott; Liech-tenstein Eduárd hg. a' Benczur 34. sz. gy. ezr. az ezredb.; Millenkovich István, broodi 7. sz. gyal. határőr-ezredn. a' 3dik őrségi zászlóalj parancsnokává. — Őrnagyokból alezredesekké: Millanovich Janos, a' Benczur 34. sz. gy. ezr.; b. Neustädter Józ. broodi 7. sz. gy. határőr-ezr. és gr. Harbuval-Chamaré Jó-zsef, a' Jenő savojai hg 5. sz. vasas ezr.; szolgálattelvő kamarása ő kir. fensége nek estei Ferdinánd fhgnek, modenai hgnek, ezredesi hivatala megtartásával, mind az ezredb.; báró Jellachich József b. Gollner 48. sz. gy. ezr. kormányzósági-se-géd Dalmáziában az első bántási 10d. sz. gy. határőr-ezredh.; Kobal Károly a' 7d. vadász-zászlóalj parancsnoka a' cs. vadász-ezredn.; barenfeldi báró Rheme-péter, Windisch-grätz hg 4. sz. könnyűlov. ezrb. a' Jenő savojai hg 5. sz. vasas ezr. hez; Hlavaty János és Eberle György a' mérnöktestnél, ugyanott. — Kapitá-nyokból ő r n a g y o k k á: Dall-Aglío József, Benczur 34. sz. gy. ezr.; Strasstill Antal, Hartenthal 29. sz. gy. ezr.; Lowetto Ferencz, broodi 7. sz. gy. határőr-ezr., és Spiegelberg Miklós, Windisch-grätz hg 4. sz. könnyűlov. ezr. mind ezredeik-ben; Steininger Károly, b. Prohaszka 7d. sz. gy. ezr. a' Vilmos németalf. kir. 26. sz. gyal. ezr. hez, Lange József, Lajos bajor kir. 2. sz. vasas ezredből Liechtenstein hg 5. sz. könnyűlovos ezr. hez; Csollich Niketas b., Jenő savojai hg 5. sz. vas. ezredéből Windisch-grätz hg 4. sz. könnyűlov. ezredéhez; Mamula Lázár és b. Schaurath Károly a' mérnöki testnél, ugyanott. — Továbbá Wolter János a' mér-nök-testnél alezredes, az árkászttest parancsnokává lön; Zobel Tamás b. őrnagy a' császárvadász-ezrednél a' 7dik vadász-zászlóalj parancsnokává. Kavanagh-Ballyane Jak. Gyula báró, Károly-Ferdinánd fhg 51. sz. gy. ezredében őrnagy, főparancsnoksági segéd Erdélyországban, szolgálattelvő kamarássá és segédtszite lön estei Ferdinánd főhgnél, táborvezér és galicziai főkormányzónál. — N y u g a l - m a z t a t t a k: Münzer József vezérőrnagy, elsőrendű vezérőrnagy nyugdíjjal. Calzada Károly, és Krucsay Antal ezredesek, amaz a' Benczur 34d. sz. gy. ezr-ben 's imez a' 3d. őrségi zászlóalj parancsnoka. — Alezredesek: Kuntz János, a' 10. sz. 1ső bántási gy. határőr-ezredben ezredesi ranggal; Tschiderer Pál, a' csá-szár-vadász-ezredben, és Töpke Vilmos, Jenő savojai hg 5. sz. vasas ezred-ben. — Őrnagy: Angermayer Ferdinánd, Vilmos németalf. király 26. sz. gy. ezr-edében. — Gyal. és lov. kapitányok: Hopfer János, a' bántási helyőrségi-pattan-tyus-osztálynál, őrnagy ranggal és nyugpénzzel; Horseczky Károly, b. Hra-bovszky 14. sz. gy. ezredében; Dragich István a' péterváradí 9. sz. gy. határőrez-redben, és Schweitzer Lajos, Liechtenstein hg 5. sz. könnyűlovos ezredében, mind-nyáján tiszteletb. őrnagy ranggal. Toveschi Antal nyugalmazott gyalogs. kapi-nyán pótllólag tisztb. őrnagy rangot nyert. Idegen rendjeleket 's azok elfogadha-tására 's viselhetésire, legf. engedelmet nyertek: Bretschneider Fridrik, altábor-nok, 's majlandi várparancsnok a' Lucca-hgségi 1ső osztályu sz. György-rendet, és Piller István, másod-kapitány a' Ferencz-Károly fhg 52. sz. gyal. ezredben a' Lucca-hgségi 2dik osztályu St. Lajos-rendet.

K é z s m á r k aprilis 20kán. Minden vidékről hangzanak panaszok az ág. vall. protestansok tótosodási szelleme ellen. Mi a' többi Magyarországból egé-szen elszigetült szegletünkön alig tudnánk a' felől valamit, ha hírlapokból nem olvasnók, ámbár Poprád folyónk kies völgyét is, mellyet ugyan többnyire né-metajkuak laknak, mindenfelől tótság környezi. Kis városunk polgári hajlób-bak a' magyarsághoz mint a' tótsághoz 's nem csekély jele az itt uralkodó kor-szellemnek, hogy sok érett férjű legnagyobb szorgalmát a' magyar nyelv gram-matikai tanulására fordítja 's minden család sz. kötelességének tartja: gyerme-keit magyar polgárokká nevelni. Örvedetesen megleptek bennünket a' két test-veér prot. felekezet egyesülése iránt előljáróik részéről tett lépések 's az e' hó-nap 4kén itten tartott egyházi gyülekezet hangulata e' tárgyra nézve olly ked-vezően mutatkozték, hogy, ha mind a' két felekezet egyházi községei szintilly készeknek nyilatkozniának az egyesülés elfogadása iránt, biztos reményünk le-het e' már régóta táplált ohajtásunk teljesülésére 's a' magyar elemnek ez át-tal e' vidéken is biztosított gyarapulására. — A' helybeli ág. vall. lyceum jó-

tékony befolyást gyakorol a' nemzetisedés tekintetében az itteni polgárságra, mert nemcsak a' számosan itt öszszegyülő többnyire magyarajkú ifjuság teszi szükségessé a' polgároknak a' magyar nyelv-tudást, hanem a' derék tanítók is, kik részint született magyarok 's minden alkalmon kapnak, hol tanításaik-kal a' köz életre is hathatnak. Épen tegnap valánk tanúji egy illy alkalomnak, mert uralkodó fejedelmünk születésnapja a' lyceum részéről isteni tisztelet után, a' helybeli nemesség 's polgárság jelenlétében több magyar és latin beszéd 's költeménnyel ünnepeltetett. A' lelkes szónokok egyike (Józsa a' jog tanítója) a' fejdelem iránti tiszteletet leginkább a' törvények szigorú megtartásában he-lyezvén, főleg a' magyarosítás ügyében hozott törvényt érinté, jótékony ha-tásit taglalá 's hallgatóit e' törvény sz. megtartására szólítván, az ifjusághoz intézett üdvös intésekkel végzé beszédjét; másik szónok pedig (Stenczel a' nyelvész tanítója) fels. fejedelmünk igazságát 's kegyességét illően dicsérvén 's korunk dicsőségét is, annak képviselőjére, szeretett királyunkra ruházván, leginkább hű magyar alattvalóinak napról napra jobban fejlődő mivelttségét tün-teté ki; ezt többek közt a' már is a' többi Európa figyelmét ébresztő magyar irodalom 's nálunk folyton növekedő ipar és kereskedés említésével bizonyít-ván. Végzetül három tanuló ifjú (kiknek egyike az itteni magyar társaság tag-ja) tulajdon költeményeit szavalta el. E' napot még inkább díszesíték b. Wiel-land tábornok és m. Mariássy Ágoston kamarás uraknak a' lyceum tápintézetére tett nevezetes adakozásai.

(Barsbul rendre-igazítás.) A' Jelenkor f. e. 20. sz. közlött Bars-vgyei határozat előadását, a' f. e. J. 25. sz. S. E. rágalmazn, elferdíteni 's meg-czáfolni erőködik. Mielőtt ezen urral csatatérre keljünk, jónak látjuk itt röviden elvünk, szellemünket előrebocsátni. Elvünk: a' tiszta igazságot le-pel nélkül terjesztetni a' t. közönség elibe. Szellemünk pártatlan, vagy is: soha semmi párthoz nem ragaszkodunk, és ragaszkodni nem fogunk. A' szépet, jót, igazat, valót keressük, de ezt bátran ki is mondjuk, habár a' világ min-den hatalma, rangja, méltósága ellenünk kelne is. Ha mit a' Jelenkorba, 's ez által az egész nemzet elibe irunk, azt mindig hiteles adatokból és szorgos jegyzetekből, kellő fontolgatás után szoktuk föltenni, sőt, még e' föltött más, részrenemhajló véleménye alá is bocsátni. Csupán ujunkból mitsem szoktunk szopni. Ez elvtől, e' módtul valamint soha, ugy a' J. 20. sz. közlöttéknél sem távoztunk el. A' tiszta öntudat ezer tanu. Tapodja le tehát bár kis időre az igazat, annál ragyogóbb fényben fog ismét előtűnni. Rég megmondák a' böl-csek: az igazságnál mi sem erősb, ha mingyárt ez sok előtt, különösen S. E. előtt, fanyar is. — Most már ex ore tuo te judicando az igazság áthatlan paizsa alatt kiállunk. Irja S. E., hogy a' 20. sz. közlője „szolgailag hizeleg“ ezt S. E., tiszta lélekisméretből nem mondhatta, az előtte fanyar igazság irigy anygala szédíthette csak fejtét illy rut elbélyegzésre. Az alávaló hízlegés tisz-ta magyar természetünkkel soha meg nem egyezett, 's ki bennünket csak ke-vevessé ismér is, tudja, hogy semmi hibátul nem állunk olly meszsze, mint épen ettől. Egyébiránt a' történet pártatlan előadása csak az előtt lehet hí-zelgés, kinek az igazság fényugára szemeit kápráztatja. Ha „nem voltokkép irtuk le a' történeteket“ pótolta volna ki e' hiányt S. E. rágalom nélkül. Köz-löttük a' határozatot 's annak módját; a' többit szükségtelennek láttuk, mivel a' határozat foganatosítása többnyire más vgyék illynemű határozatokkal egyező, mit tehát, a' Jelenkornak előtűnk igen isméretes tárgyósége miatt, hasz-talannak véltünk. „Végre a' közrendű prot. nemességét gunyolja“ Ez válót-lanság. Igy S. E. a' mellett, hogy az igaz ellensége, még rozsz exegeta is. Hogy bátorokodik gonyt facsarni ferde magyarázattal olly szavakból, mellyekben annak nyoma sincs?! E' gonyt öntefe koholta. A' közrendű nemesség általán példásan viselte magát, 's csak ott hibázott, hogy eleve az actiót 's vok-sot iszonyuan kiáltozta, de ezt is csak, 's leginkább eleve. Mi több, ők ezt sem cselekszik, ha némelly tudós urak ollykor ollykor erre nekik jelt nem ad-nak. E' szöcskát „eleve“ S. E. urnak különös figyelmébe ajánljuk. Ebből sok föl fog előtte világosulni, mi eddig sötét volt. Azt ugyan nem irtuk, hogy a' közrendű nemesség a' dolgot föl nem fogta, de most ünnepélyesen ki-mondjuk. És ez nem gúny, mivel bizonyos, ka keserű is, hogy még a' tanul-tabbak közül sem fogták föl mindnyájan ugy, mint kelle. Ez mindennapi eset, ez még London lángeszű ministereivel is megtörténik. 'S hányszor történt meg cortesinkkel?! De nincs olly igazság, mellynek tagadója ne találtatnék. Nem emlékezik e' S. E. ur, midőn a' szabad szólásrul levén vitatkozás, a' „záradék“ helyett sokan Zahradnikot — kiáltoztak? *) De erre 's illyekre S. E. nem akar emlékezni, bebizonyitom tehát újabb állításomat factumokkal, ha már S. E. urnak pugnus ad oculum kell. Hogy nem szűrös, nem bundás, hanem még kaputos vendégek sem fogták föl az ügyet, ime példa: az egyik (hogy az ellenrész szónokai szaporodjanak, ezek is beiratták magukat) így szólott: „én kath. vagyok és nőtelen, ha már én elvennék egy kath. nőt, megálda-nának; vegyek el egy prot. nőt, nem fognak megáldani“ — nevetve kiálták minden részről: „meg! meg! meg!“ mire a' szónok: no! az urak bölcsőbbek; de én azért actiót kívánok: — „És vége lön a' szónoklatnak. A' másik: „én u. m. protestans vagyok, 30 eszt. előtt házasodtam egy kath. nővel, és nem akar-tak megáldani“ — kiálták szinte nevetve: „meg! meg!“ — a' szónok: „nem, nem, nem húzom vissza szavamat, nem áldottak meg, hanem az Isten, azért actiót kívánok.“ Ezeknek tulajdon szavaikat idéztem. Ha ezzel sem győződik meg S. E. ur, kénytelenek leszünk ez uttal értelmessége felől is kétkedni. De to-vább: „Meglehet, hogy a' pásztori levél ellen 17, mellette 40 szóltak (amott actióra v. ellen volt szó), de ez utóbbiak közül 25 — 30 kath. lelkész volt“ „Ez már pártos szellem-koholta hazudság! milly lélekkel leczkézhet az már valakit, ki nyilvános hírlapban egy nemzet előtt nem pirul illy nagyot föl-lenteni? Milly sokan irták, jegyzették föl a' szónokok nevét 's ezek közt senki többet, 19. kath. papnál; 's ime S. E. ur, az ég tudja, milly indulattól hevülté-ben 25—30ra rugtatja e' számot! Si tacuisses. — Itéljen már felőle minden

*) a' magyarok pedig ekkor Zarády ur ellen v. részére kiáltoztak.

elnemfogult, ime saját szavai czafolják őt meg. Hogy reform. lelkészek közül többen is szépen is szóltak, senki nem tagadja. De miután a' 19. kath. papszónok közül egyet sem nevezünk meg, csak pártra hajló kívánhatja, hogy amazok közül dicsérve többet említsünk. Hogy legjobb volna, ha az ap. király vetne véget e' surlódásoknak, ezt mi hamarabb kimondottuk, mint S. E. uram, de ő ezt sem olvasta. Ismételve állítjuk, hogy cortesek nélkül, vagy a' szónokok száma szerint — mint legújabbán t. N. vm. határozta — az előbbi végzés marad meg. Egyébiránt S. E. ur ezután, önkárán okulva az igazat ne tapodja, más szavait félre ne csavarja, mellékes czélok elérésire ne pártoskodjék, hamis adatokkal föl ne lépjen, mivel minket az érdemllett megrovásra mindig készen találанд, meg levén győződve, hogy a' t. közön-ség az igazság védelmét mindenkor szívesen fogja olvasni. S. L.

Áprilben az Esztergommal szomszéd Keszthely helységnek 28 házat 's 50 birkáját gondatlanságból kerekedett tűz emésztette meg. A' köny-nelműség vétkéről nem szeretnek meggyőződni az emberek, pedig tekinték csak a' megdölgöttség fertelmes következményit! Számítlan a' kóbor-czi-gányok elleni felsőbb parancs, még is csak szerzte sátoroznak. Minap keritettek-be 3 kocsin egy népes csavargó cigány családot, kik utazót is meg-raboltak. A' falusi rendőrséget minden esetre szabályozni kellene, mert nem elegendő az üdvös rendelést meghozni, hanem végre is kell azt hajtani 's pe-dig a' legszigorúbban. Errenézve igen kívánatos, hogy hol csak eszközöl-hető, minden faluban iskolataniótul különálló jegyző legyen, ki a' falunak rendőr-tisztje leendhetne felelősség terhe alatt; különben e' hanyag ember-osz-tály majd iskolájára tolja jegyzői hanyagságát, majd jegyzői tollára feni a' nép oktalanságát 's iskolája rosz állapotját. Vajha illy tárgyakat is biznánk megye-választmányi tárgyalásra, 's közgyűlési lelkes okoskodásokra!

Sz e p e s - I g l ó n f. é. ápril 18kán magyar olvasó társaság Nadler Károly bányapolgár ur indítványa következtiben alapított, melly egy elnököt 's nyolcz tagból álló választmányt a' társulat igazgatására nevezvén ki, egyedüli céljául azt tűzte ki, hogy tagjai között a' ma-gyar nyelv tökéletesb isméréte terjesztessék; melly vég-re nemcsak könyvtár állítatik, hanem alkalmas terem is jelöltetett ki, melly-ben a' tagok, ha idejük engedi, öszszgyülekezhetnek, hogy részint egy-mással magyar nyelven társalkodjanak, részint a' gyengébbek a' nyelv sza-bályival jobban ismérkedjenek meg 's a' szóejtésben is gyakorolják mago-ka-t. A' társulat eddig 54 tagot számlál; de biztat a' remény, hogy rövid idő múlva valamint az itthoniak úgy a' vidékiek közül is még sokkal többen járulandnak hazafiai ügyekezettünk pártolásához."

Anglia

(A' ministerség megváltoztatását igéri a' gabonatörvénynek. Költségvetési előadás az alsóházban.) London, majus 1sején: „Az alsóház tegnapi ülésében Russell jelenté, miszerint majus 31kén indítványt teend, hogy az egész ház biztossággá alakuljon a' gabonakereskedést illető törvény megvizsgálása végett. (Hangos halljuk! halljuk! a' ministeri padokról.) Ezt igen különös jelenet követé; a' ministerpártiak kiáltozásinak elhangzása után t. i. a' toryk több részről tetszést nyilvánítának, melly félig gúnynak, félig pedig meglepetés és ijedség akaratlanul kitörő jelének tetszék. A' ministeri jelen-tés oly mély hatású volt, mintha bomba csapott volna le a' ház közepébe. Ez izgás alatt Jackson jegyzőkönyvet, mások szerint Melbourne ellen intézett gúnyiratot nyujta Stanleynek, mit ez Russellnek adott, mire még inkább meg-ujult a' zaj a' tory padokról. Lucas azon emlékeztetésire, miszerint majus 31ike épen püskösthétfőre esik, Russell jelenté, hogy ennél fogva tehát június első napjaiban fog indítványával föllépni. Sibthorp ezredes, mint máskor mindig, úgy most is hangos kacajja közt kelt föl a' háznak. Véleménye szerint a' ministerség semmi tettet nem lehet ugyan már többé csodálni, de a' mostani jelentés őt mégis meglepte. Vajjon csakugyan szándéka e' a' ns lordnak a' ga-bonatörvényt vitatás tárgyává tenni? (Oh! Oh! és „Kérdésre!“) Vajjon hi-hetni e, hogy olly magas állású ur illy fontos jelentéssel léphet föl, anél-kül, hogy megfontolására időt engedne a' háznak.“ A' vitéz ezredes nem foly-tathatá szavait, mert minden oldalról kacaj 's napirendre utasítás hangzott. Sandon, Ewart és Philipps sok ezer aláírással ellátott kéréveleket nyujtot-tak be Liverpoolbul 's Manchesterből, általános kereskedési szabadságért, és főleg a' gabonatörvény eltörlesztéséért. Ezután Baring, kincstári kancellá-r, illy előadással lépett föl: „A' költségvetést előterjesztem, mint azt éven-kint szokás tenni. A' tavalyi költség, mint Önök emlékezni fognak, 49millió font sterlingre ment, a' bevétel pedig 48millióra. Irlandban a' józansági tár-sulatok által 300ezer font sterlinggel csökkent a' szesz italok vámjövödel-me. (Tetszés O'Connell és barátai részről.) Ez éven költségeink 50 millió font sterlinget kívánnak, míg az összes bevétel 48millióra tehetjük. Illy kö-rülmények közt ő fels. kormánya nem véli az ország pénzügyi állapotját vál-toztatás nélkül meghagyhatni, hanem sürgetőn szükségesnek tartja a' bevétel fölemeltetésit. (Halljuk!) A' parlamentnek kötelessége czélszerűnek ítélendő mód által a' rendes jövedelmet 60 millióra emelni. Kötelességemnek tartám ezt nyiltan kimondani, és új adót ajánlani, habár népszerűtlenné leszek is az által, mert jelen rendetlen helyzetében pénzügyünket teljességgel nem hagy-hatni meg, mulhatlanul szükség levén a' jövedelmet súlygyenbe helyezni a' kiadásokkal. Ő fels. kormánya ez ügyet érett fontolatla vév: vagy régi adók-ra kell viszatérnünk, miket, mint a' nemzeti jóllétre ártalmas befolyásukat, magunk szüntettünk meg, vagy pedig a' nemzeti haladás új elemeit, a' lég-szeszt 's gőzt kell adó alá vetnünk, vagy végre azon adóztatáshoz leszünk kénytelenek nyulni, melly jelenleg mindenk fölött népszerű, t. i. a' tulaj-dont kell igen magas adó alá vetnünk. (Zajos tetszés a' szabadelműek ré-szről.) A' pénzhány minden esetre olly nagy, hogy félrendsabályokkal a' bajon nem segíthetni. Azonban lássuk, nem orvosolhatni e' bajt adózási rend-

szerűnk czélszerűbb használata által, a' nélkül, hogy a' népet új adóval ter-helnők, vagy az egész rendszert fölforgatnók. Ő fels. kormánya két adótár-gyat vett szemügyre, a' cukrot és épületfát. (Halljuk!) Ennek megváltoz-tatásából 600ezer font sterlingnyi jövedelem nagyobbulást várunk. Mi a' cuk-rot illeti, köztudomású, miszerint az utóbbi 2 évben a' köznép általi fogyasz-tás igen csökkent a' rendkívül magas árszabás miatt. Én tehát az idegen czu-kor behozatási vámját 63 shillingről 36ra kívánom-szállíttatni, minélfogvást a' nagyobbuló fogyasztás által 700ezer font sterl. jövedelem szaporodást vár-hatunk. (Halljuk és tetszés.) E' szerint még 400ezer font sterl. jövedelemtől kellene gondoskodnunk. Ns barátom ez ülés elején indítványt jelente a' gabonatör-vény ügyében. (Halljuk!) Ezen tárgy legmagasb 's legkomolyabb fontosságu, 's örömmel mondhatom, hogy nemes barátom kérdéses indítványa e' hiányzó 400ezer font sterlinget tökéletesen fődözni fogja. (Halljuk) Ha azonban a' gabonatörvény e' czélnak nem felelne meg, úgy új adóztatáshoz leszek kény-telen folyamodni. (Halljuk!) Nem kétlem, 's egy gentleman sem fog kétes-kedni e' házban, miszerint a' gabonatörvényi kérdés tulajdonkép nem jöve-delemszaporításra vonatkozik, hanem egyenesen elveket illet. Igen tisztos ba-rátom, a' kereskedési hivatal elnöke, rendszabályokat fog indítványozni egész kereskedési rendszerünk megvizsgálására, mennyiben azok az ország pénz-ügyére vonatkozhatnak. Bennünket most igen súlyos adósság nyom. Ha jö-vedelemhiány nem forogna kérdésben, mégis szabadabb irányzatú bánásmódot fognék e' tekintetben a' háznak ajánlani.“ Russell a' toryk unszolására nyil-ványítá, miszerint már korábban kijelenté a' ministerség, hogy a' gabona-törvény ügyét nyilt kérdés gyanánt kívánja tekintetni, most pedig kormány-rendszabálylva akarja azt emelni, hogy idegen gabonát mérsékelt állandó vám-szabás mellett lehessen Angliába szállítani, miután ő fels. kormánya tökéle-tesen meg van arról győződve, hogy Angliára nézve jelen körülmények közt legüdvösb következményü a' szabadelmű kereskedési politika. (Halljuk!) Peel nem birt e' ministeri nyilatkozatokkal megbarátkozni, 's a' tory lapok fék-telenül dühöngnek Russell ellen, mondván, hogy a' whig ministerség végső mentő horgony gyanánt ragadá meg e' rendszabályt. — Ma délután a' minis-terek rendkívüli tanácskozásra gyűltek öszsze a' külügyi hivatalban. A' toryk elhatározó harezra készülnek.“

Olaszország.

Turin, ápril 27. D. Carlos jövendője, mennyire itten tudjuk, biztosítva van. Valamennyi régi mellett maradó udvar járult a' megkívántató pénzüszveg-hez, csak Russzia nem válaszolt még semmit a' felszólításra. Egyébiránt leg-kevesb kétség sincs, hogy az orosz udvar sem vonja ki magát e' dologbul. D. Carlosnak évenként 200ezer frank van biztosítva. — A' nápolyi kormány meglehető kemény hangon felelt a' francia kormány azon követelésére, mi-szerint az néhány marseillei kereskedő-háznak kárpótlást kíván. —

Külföldi elegyhr.

Sziryai tudósítások szerint e' tartományban legnagyobb fejtelenség ural-kodik, a' lázongás szemlátomást terjeng: a' törökök a' megerősített helyekre szorították, 's onnan nem mernek kilépni. Kreta szigetén is forrongás van, sőt egy szalonichi levél zendületi mozgalmakat sejdített Thessaliában is. — A' szultán, Konstantinápolybul érkezett újabb hírek szerint, Mehemed Alinak minden lényeges kívánatit elfogadta, Aegyptus t. i. neki 's egyenes ágban leszármazó örökösének birtokul van engedve, a' hűbér-nöki adó lejjebb szállítva, egyszersmind felruházva azon joggal, hogy vala-mennyi katonatiszteit fel az ezredesig maga nevezhesse ki. — M. Frankfurtból hirlik, hogy Beil tanácsnok, a' Taunus-vasut igazgatója, az Európában mos-tanig létesült vasutaknak egy öszszehasonlító statistikáját szándékozik kiadni. Vajjon leend e' alkalma vagy oka ezen tárgyban az érdemes vállalkozónak Ma-gyarországrul is megemlékezni? — A' kölni ügy Romában igen rövid idő alatt mind a' két félnek teljes megeléglésére végkép el fog intézteni. — Canino herczeg éjszakkfelé utazott; hogy Bonaparte Józsefnek, Survilliers grófnak, mint ipának, ki engedelmet nyert egészsége végett Genuában vagy Nizzában letelphetheti, elibe siessen. — Nápolyban apr. 25kén 's így vasárnap a' ná-polyi és szicíliai katonaezredek közt rég uralkodó gyűlölség vérengző alak-ban mutatkozott. Mintegy 14—16 katona, fele szicíliai, fele pedig a' kir. őrsereghez tartozó, találkozték a' Chiaja-utcán egymással délután 5 órakor, épen midőn legtöbb kocsit, lovagló és gyalog ember szokott fel 's alá hullám-zani. A' szicíliaiak, bizonyos korábbi esemény miatt szobut akartak állni a' k. őrezreden, 's mivel szolgálaton kívül kardot hordozniok nem szabad, en-nek katonáit kövekkel támadták-meg, mire a' k. őrezredbeliek kivont karddal védtek magokat. Mindkét részről folyt a' vér, 's hol a' kövek nem munkáltak elég sikerrel, ott törhez 's gyilokhoz nyultak, mint olly fegyverekhez, mi-ket a' szicíliai mindig magával hordoz. Az utcán sétáló békes polgárokat ré-mülés szállta meg, mindenki futott vagy házakba vonult, néhány percz alatt az egész utca megüresült; csak a' dühöngő katonák folytatták a' vérengzőjé-téket, míg végre néhány haditiszt 's rendőr a' szilaj ezivakodókat elszyelészté 's a' békes polgároknak ismét szabad járáskelés nyitattott. — Triestbe majus 3kán „Mahmudie“ gőzös hírek hozott Konstantinápolybul, apr. 20káról. Az ottani révben egy török hadihajó készítették-föl Candia ellen menendő. Az e' szigeten uralkodó nyugtalanságok mindig veszélyesb jellemet öltének 's úgy látszik, nem egyhamar lehetend azoknak véget szakasztani. — Maltában egy „il Globo“ című új olasz politikai-lap lépett életbe. — A' görögök Candia-ban folyvást harezkészen állnak, de a' nélkül, hogy a' törököktől megtá-mdatnának; a' szultán ujjal szigorú parancsban inté Musztafa basát, hogy a' görögök ellen ovakodjék támadólag munkálni. — Azon rég Athené-ben elterjedt hir, hogy Hassan, janinai basa agyonveretett legyen, még valósulásra vár. —

Dunavizállás majus 15kén: 9' 6" 7" a' zerus felett.

Szerkeszti Helme cz y.—Nyomatja angol gyors-sajton Trattner-Károlyi, uri-utca 453.